

w obywatelstwie. Ze szkoła taka jest potrzebna i w Piotrkowie, świadczy fakt, że pewne koła otwierają swoją szkołę nauczycielską prywatną.

W zimie szkolna herbaciarnia dostarczała wychowankom szkoły ciepłego posiłku. W lecie uczenie w ogrodzie szkolnym pielęgnują warzywa. Przechadzki naukowe po zabytkach miasta i do fabryk oraz wycieczki w dalszą okolicę dopełniały pracę szkolną.

Zestrój nauczycielski i zestrój szkoły całej był doskonały. W harmonii i z jednym hasłem pracowali uczący i uczący się, pracowali przybysze i swoi bliźni. „Galicjanie” i „Królewianie” szarmonizowani świecili przykładem twórczej pracy, silni jednością celu i drogi. Uznał to moralny twórca publicznego seminaryum nauczycielskiego piotrkowskiego, gubernialny inspektor dr. Maryan Reiter, stwierdziły to i czynniki miejscowe.

Grono nauczycielskie stanowili w 1917 r.: kierownik zakładu, dr. Jan Magiera, (prof. z Krakowa), Ludwik Bogobowicz, ks. Zeno Cwilong, Stanisław Naszydlowski, Aleksander Petrajtys, Zofia Pfauówna (ze Lwowa), Helena Pizłówna (z Krakowa).

Z nowym rokiem szkolnym publiczna szkoła nauczycielska w Piotrkowie posiadać już będzie trzy kursa seminaryjne, trzy klasy szkoły wzorowej i zakład froeblovski.

Ofensywa niemiecka na zachodzie.

Wiosna tegoroczna miała przynieść koalicji zwycięskie rozstrzygnięcie na froncie zachodnim. Fran-

Niemiecka ofensywa na zachodzie: Wypoczynek przed szturmem.

Odwet na wschodzie: Zdjęcie lotnicze rosyjskich pozycji.

cuzi i Anglicy rozpoczęli wtedy „wielką” ofensywę, niezmiernie dla nich krwawą i obłą w straty, ale zupełnie bezpłodną pod względem strategicznym. Prócz szczupłego zysku w terenie, skoalizowani nie zyskali nic; front niemiecki pozostał niezachwiany. Francuzi i Anglicy, po wielu straszliwych nateżeniach, a bezskutecznych próbach, przekonali się, że nie tylko o marszu na Berlin, ale nawet o wyparciu Niemców z części zajętej przez nich Francji, nie mówiąc już o Belgii, mowy niema. Przekonali się i uspokoiли w swoich zapędach atakowych, tembardziej, że długotrwałe poprzednie szturmowanie wyczerpały ich siły i ochotę.

Ten właśnie moment wybrali Niemcy dla okazania, że „wielka” ofensywa angielsko francuska, nie tylko ich nie złamała, ale wywołała z ich strony odpłatę. Przyszła więc kolej na „małą”, ale skuteczną kontrofensywę niemiecką na Zachodzie. Przez wagę lotników niemieckich w walkach powietrznych pozwoili im najpierw zebrać cenny materiał obserwacyjny co do stanu nieprzyjacielskich stanowisk i rozmieszczenia sił nieprzyjaciela. Za tem poszedł niszczący ogień dział niemieckich na wybrany odcinek francuski lub angielski; poczem następuje z reguły krótki, ale gwałtowny i skuteczny atak. Od dwóch już tygodni codziennie prawie może donieść niemiecki sztab generalny, że w tym lub owym odcinku zdobyto pozycje nieprzyjacielskie na froncie kilka kilometrów szerokim i wzięto kilkuset lub tysiąc paruset jeńców. Co Francuzi i Anglicy zdobywali tygodniami w szeregu szturmów, to Niemcy

odbierają teraz w jednym dniu. Jeńcy francuscy i angielscy odchodzą codziennie za front niemiecki, lotników ich codziennie ginie po kilkunastu, gdy próbują przeciwdziałania. To wszystko zaś umożliwia niezmierną dokładność i systematyczną gruntowność, z jaką Niemcy przygotowują każdą akcję bojową, na wschodzie czy zachodzie.

Zmiany w Teatrze Ludowym.

Teatr Ludowy krakowski, otaczany sympatią publiczności i troskliwą artystyczną opieką znakomitego kierownika obu scen miejskich, p. Adama Grzymały-Siedleckiego doznał pewnych zasadniczych zmian wewnętrznych. Do tych należy w pierwszym rzędzie rozdział operetki i dramatu. Po ustąpieniu ogólnego kierownika obu działów, dyrektora Pilarskiego, porucił dyrektor Siedlecki prowadzenie dramatu p. Ludwikowi Czarnowskiemu, a operetki p. Andrzejowi Lelewiczowi.

Osoby nowych kierowników nie są bynajmniej obce polskiej publiczności.

Pan Ludwik Czarnowski, obecny reżyser dramatu, to artysta w pełni sił wieku i rozkwitu swego oryginalnego i indywidualnego talentu, wspieranego bystrą inteligencją i wykształceniem. Wychowanek warszawskiej szkoły dramatycznej, wcześniej rozpoczął pracować na scenie, dopełniając swe studia na

Niemiecka ofensywa na zachodzie: Przecinanie nieprzyjacielskich zasieków drucianych